

הבריכות המלאכותיות בעינות צוקים צילום: ארכיון רשות הטבע והגנים

בריכות מלאכותיות להצלת שמורת הטבע הנמוכה בעולם

מי שהגיע מאז חודש אוגוסט האחרון לשמורת טבע עינות צוקים, סמוך לים המלח, יכול היה לראות שתי בריכות מים מלאכותיות חדשות, אשר הוקמו לאחרונה על ידי אנשי רשות הטבע והגנים. פעילות זו נעשתה בשל ירידת מפלס המים המתמשכת של ים המלח, שבעקבותיה ירד גם מפלס המים בנביעת המעיינות, דבר שפגע בבתי הגידול הטבעיים בשמורה וגרם להתייבשותם. עינות צוקים היא אחד ממקווי המים החשובים באזור ים המלח ויש בה ריכוז גדול יחסית של מיני צומח וחי ועשרות מעיינות ובריכות טבעיים. בעבר נשקו חופי ים המלח לגבולות רצועת הבריכות בשמורה והפכו אותה לאתר מבוקש למבקרים, אך ירידת מפלס הים הרחיקה אותו ממנה, הותירה בה רצועת משטחי בוץ מסוכנת לתנועת אדם ופגעה קשות במבנה הקרקע ובפרישת מקורות המים בשמורה. מי המעיינות שזרמו בעבר ישירות לים החלו להתחר בקרקע וליצור קניונים עמוקים. בכמה אזורים בודדו הקניונים את הצמחייה הטבעית ממקורות המים והיא החלה להתייבש. ירידת מפלס המים שינתה גם את משטר הזרימה של מי התהום המליחים לאזור וגרמה להתייבשות אחת הבריכות הטבעיות המרכזיות בשמורה, אשר כונתה בעבר "האגם", ושהייתה אחת האוכלוסיות האחרונות של הדג אמנון הירדן. הקמתן של שתי הבריכות הושלמה לפי התכנון, ופרט להקמת סוללות עפר סביב הקרקע לא נעשתה כל פעולה הנדסית נוספת. הקמת הסוללות אפשרה למים שזרמו בשמורה להיקוות בשטח וליצור את הבריכות, ומהר מאוד התפתחה בהן צמחייה טבעית. עם התחדשות הצמחייה יאוכלסו הבריכות גם בדגי אמנון הירדן. את ביצוע הפרויקט הוביל אגף סביבה. במימון הפרויקט השתתפו רשות הטבע והגנים ורשות ניקוז ים המלח, שאף סיעה באספקת ציוד טכני וקבלני ביצוע.

הושלם שלב ב' בבית החולים לחיות בר של רשות הטבע והגנים והספארי

לאחרונה נחנכה בנייתו של שלב ב' של בית החולים לחיות בר בספארי ברמת גן, הכולל חדרי אשפוז חדשים ואודיטוריום. מדי שנה מגיעים אליו כ-2,000 בעלי חיים, המטופלים במסירות על ידי צוות בית חולים, 24 שעות ביממה, ובהם: גורים וגוזלים, עופות נודדים שנפגעו בעת הנדידה ואף יונקים שנמצאו בטבע כשהם סובלים מפגיעות שונות, כגון הרעלות, פגיעות ירי, התחשמלות ודריסות. רבים מבעלי החיים נשארים למשך תקופות ארוכות מאוד באשפוז, שבמהלכו הם זוכים לבדיקות, לניתוחים ואפילו לטיפולים ייחודיים. האודיטוריום החדש ורחב הידיים יאפשר לקיים בתוכו הרצאות ולהציף אל המתרחש בחדרי הטיפולים והניתוחים דרך חלונות זכוכית גדולים. תאי האשפוז החדשים, המרווחים והמשוכללים יאפשרו נוחות רבה יותר וטיפול מקצועי יותר בחיות הבר.

קורמורן גמדי צילום: אלון מאיר

תערוכת תצלומי ציפורים בשמורת טבע עין אפק

צפרי הבית של שמורת טבע עין אפק, שלוכדים במשך שנים בעדשת המצלמה שלהם את העולם המופלא של הציפורים בשמורה, מציגים את עבודותיהם המרהיבות בתערוכה מיוחדת במסגרת פסטיבל הצפרות חורף של ציפורים שנערך בצפון. במסגרת הפסטיבל יתקיימו מגוון פעילויות בשמורות הטבע באזור הצפון והמבקרים יוכלו, בין היתר, לצפות בשקנאים בשמורת החולה, ללמוד על הנשרים בשמורת גמלא ועל המאמצים לשמירה עליהם וליהנות מתערוכת התצלומים המרתקת וממסלול טיול בשמורת עין אפק. התערוכה היא פרי מיזם התיירות אוצרות הגליל ובשיתוף רשות הטבע והגנים. הפעילויות בשמורות הטבע במסגרת הפסטיבל מתקיימות מדי שבת עד 14.12. בתערוכה אפשר לבקר בכל ימות השבוע עד 14.12.

שמורת טבע נחל מערות - עדות ייחודית למסורת תרבותית רצופה של האדם במשך אלפי שנים צילום: אבי ברומברג

טקס לציון הכרזת נחל מערות כאתר מורשת עולמית

לפני כחודש נערך בשמורת טבע נחל מערות טקס חגיגי לציון הכרזתו של המקום כאתר מורשת עולמית על ידי אונסק"ו, הארגון העולמי של האו"ם לחינוך, למדע ולתרבות. במעמד מרגש זה השתתפו מנכ"ל רשות הטבע והגנים שאול גולדשטיין, מזכ"ל הוועד הישראלי של אונסק"ו ד"ר דלית אטרקצ'י, נשיא אוניברסיטת חיפה עמוס שפירא ונציגיו, נציגים מהמשרד להגנת הסביבה וממשרד החינוך וראש המועצה האזורית של חוף הכרמל, כרמל סלע. ההכרזה על נחל מערות התקיימה בשנה שעברה בסנט פטרבורג, רוסיה, אחרי הליך של ארבע שנים שהחל ביוזמת המועצה האזורית חוף הכרמל. נחל מערות נבחר כאתר מורשת עולמית בזכות חשיבותו הרבה להתפתחות האנושות כולה. הנחל, המתחיל את דרכו במרומי הכרמל ונשפך אל הים התיכון במישור חוף הכרמל, הוא עדות ייחודית ויוצאת דופן למסורת תרבותית רצופה של האדם במשך מאות אלפי שנים. בנחל התגלו בעבר מערות מגורים ובהן שרידים ועדויות לפעילות של האדם הקדמון. ייחודן של המערות הוא בכך שהממצאים בהן מעידים על קיומו של רצף יישובי שנמשך 500 אלף שנה - תופעה נדירה בעולם. כמו כן, זהו האתר היחיד בעולם שבו נמצאו שרידים הן של האדם הניאנדרטלי והן של ראשוני האדם המודרני. באתר נערך מחקר רב תחומי שנמשך כמעט 90 שנה (ב-40 השנה האחרונות הוא מנוהל

על ידי חוקרים מאוניברסיטת חיפה), ובזכותו אפשר היה לעמוד על מרכזיותו של האתר לחקר ההתפתחות האנושית על כל היבטיה. המחקר המעמיק וארוך הטווח הזה היה אחד הקריטריונים שבעטיים זכה האתר להכרה כאתר מורשת עולמית. ההכרזה היא בשורה גדולה לאזור חוף הכרמל ולמדינת ישראל כולה והיא תסייע לשמר את פנינת התרבות הזאת כעדות היסטורית למען הדורות הבאים.

שבעה חודשי מאסר בפועל לעבריין שהורשע בצייד דרבן

בית משפט השלום בקצרין גזר לאחרונה שבעה חודשי מאסר בפועל וחמישה חודשי מאסר על תנאי על עבריין שהורשע בצייד בלתי חוקי. האירוע התרחש לפני ארבע שנים, אז נתפס הנאשם עם חברו, כשברכבו דרבן שחוט שניצוד על ידם. הדרבן הוא חיית בר מוגנת ולנאשמים לא היו רישיונות ציד ולא היתר למעשיהם. "לא מצאנו כל עילה אשר הצדיקה שלא להורות על הפעלת עונש המאסר המותנה", נכתב בגזר הדין. "בעבר הוטלו עליו עונשים מרתיעים, ואף שתלוי היה ועומד מעל ראשו עונש מאסר על תנאי ממושך של שבעה חודשים, לא נרתע מלשוב ולבצע עברות נגד חיות בר מוגנות". **גל אריאלי**, מנהל אגף חקירות ברשות הטבע והגנים, הוסיף: "מדובר באמירה חשובה ותקדימית של בית המשפט, המעידה על אפס סובלנות כלפי מי שמטרתו פגיעה בחיות הבר".